

ספרי' — אוצר הספרים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

תזו"מ

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כב
(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי
„מכון לוי יצחק”
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ותשע לבריאה
שנת השישים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שנת הקהל

לעילוי נשמת

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי ע"ה רייטשיק

בן שד"ר כ"ק רבותינו נשיאינו

הרה"ח הרה"ת ר' מנחם שמואל דוד הלוי ע"ה

והרבנית מרת לאה ע"ה רייטשיק

נפטר בדמי ימיו, בן נ"ה שנה, ביום כ"א אלול ה'תשס"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י

אנ"ש דלאס-אנדזעלעס, קאליפארניע

שיחיו

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

מצורע

א. זאת תורת הזב

לאחר הפרשיות העוסקות בדיני הזב¹, איש כי תצא ממנו שכבת זרע², הנידה³ והזהב⁴, מסיימת התורה ואומרת בסוף הפרשה: „זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע... והדוה בנדתה והזב את זובו ולזכר ולנקבה...”.

על כך מפרש רש"י: „זאת תורת הזב, בעל ראייה אחת ומהו תורתו. ואשר תצא ממנו שכבת זרע, הרי הוא כבעל קרי טמא טומאת ערב. והזב את זובו, בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות שתורתן מפורשת למעלה”.

מסבירים המפרשים⁵, שההכרח של רש"י לפרש שב„זאת תורת הזב” אין הכוונה ל„תורת הזב” שאודותיה דובר לפני כן בפרשה, אלא על „בעל ראייה אחת”, אשר „תורתו” נאמרת בפסוק כאן – „ומהו תורתו, ואשר תצא ממנו שכבת זרע” – הוא מכך שהתורה שבה ואומר בפסוק הבא „והזב את זובו ולזכר”.

לפיכך מסביר רש"י, ששני פסוקים אלו⁶ – „זאת תורת הזב והזב את זובו” – עוסקים בשני ענינים:

(א) ב„זאת תורת הזב” מדובר אודות „בעל ראייה אחת”, והתורה מפרידה בינו לבין הזב בכלל, משום שחלה עליו הלכה אחרת – „ומהו תורתו” – של „בעל ראייה אחת” – „הרי הוא כבעל קרי”.

(ב) ב„והזב את זובו” מדובר אודות „בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות שתורתן מפורשת למעלה”⁷.

ב. הקשיים על פירוש רש"י

אך יש להבין: על פירוש זה, שמדובר כאן על שני סוגים – „בעל ראייה אחת” ו„בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות” – מתעוררים מספר קשיים לפי הפשט⁸, כי:

(א) מדוע כתובה „תורתו” של בעל ראייה אחת רק בסוף הפרשה, לאחר הסוגים האחרים, ולאחר הפסוק⁹, „והזרתם את בני ישראל מטומאתם...”, ולא לפני כן, בדיני זב או בעל קרי¹⁰, ובמיוחד שהוא גם בעל ראייה אחת, ולא ייתכן „שתי ראיות” אלא אם כן היתה קודם „ראיה אחת”?

(ב) לפי זה יוצא, שאת המילים „זאת תורת” יש להסב לשני הצדדים¹¹: לגבי „תורת הזב” הכוונה במילים אלו היא לתורה הבאה לאחור מכן, שהיא „תורת הזב”, ולגבי „והדוה בנדתה והזב את זובו...” הכוונה של „זאת תורת” היא לנאמר לפני כן („המפורשת למעלה”)

(ג) לפי זה הסיכום של כל הפרשיות הקודמות כלל איננו מתאים לסדר שבו הן מופיעות: פרשת הזב כתובה לפני „איש כי תצא ממנו שכבת זרע” ונדה, ואילו כאן נאמר „והזב את זובו” (כשהכוונה בכך, לפי רש"י, היא לזב אשר תורתו „מפורשת למעלה”) לאחר „והדוה בנדתה” –

ואין מובן: מדוע מסביר רש"י (שדרכו היא

(8) אף שלאידך – לפי פרש"י יומתק זה שהפסוק (לב) מסיים „לטמאה בה” – שלכאורה תיבות אלו מיותרות – כי כוונת הפסוק היא לפרש תורת הזב, שהוא טמא („לטמאה בה”) כמו „ואשר תצא ממנו גו” (אבל – רש"י לא העתיק תיבות אלו בפירושו (אף שמסיים פירושו „טמא טומאת ערב”), ומשמע שאין זו הוכחת רש"י לפירושו). (9) טו, לא.

(10) וגם: מסתימת לשון רש"י „ומהו תורתו. ואשר תצא ממנו גו” משמע, שכוונת רש"י היא (לא להקיש זב לואשר תצא ממנו גו” – כמ”ש במפרשי רש"י ותו”כ כאן – כ”א) שה„ואי” ד„ואשר תצא ממנו גו” הוא כמו „ואי” הביאור (ראה רש"י שמיני י, יט וברא”ם שם. שיחת ש”פ שמיני תשמ”א), שאינו גלטיק (=חלק) כ”כ כבפשוט”ו. ובפרט בנדר”ד, שבפסוק שלאח”כ נמנו עוד סוגים (בהמשך לפסוק זה), והוא”ו בהם הוא ואי” המוסיף.

(11) ראה ס’ זכרון כאן.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ”ק אד”ש מה”מ מהשנים תנש”א-תשנ”ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ”ק אד”ש מה”מ (תחל משנת תשמ”ח).

שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת „האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה”.

מעין חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת „מכון לוי יצחק” בכפר חב”ד ב’.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ”ק אד”ש מה”מ היו”ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי יועד להפצת שיחות”.

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ”ק אד”ש מה”מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת „מכון לוי יצחק” בכפר חב”ד ב’.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות בשבת,

בהוצאת צא”ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את”ה בארץ הקודש.

לקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ”ק אד”ש מה”מ, בהוצאת קה”ת (תשנ”ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

„אהלי תורה”, ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו”ל על-ידי מוסד חינוך „אהלי תורה”, ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את „קונטרס בית רבינו שבבבל”

ושיחת ש”פ שופטים התנש”א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע”י הרה”ת ר’ יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

מסיק רש"י שמדובר כאן על שני סוגים של „זב” – בדומה¹⁷ להסברו של רש"י לפני כן על ההבחנה הנ"ל בין „בעל שתי ראיות” לבין „בעל שלש ראיות” מכפילות הלשון בשני הפסוקים שם: „מנה הכתוב הראשון ראיות שתיים... זב מבשרו זובו... ומנה הכתוב השני ראיות שלש... בזובו רר בשרו את זובו או החתים בשרו מזובו” –

וכיון שבשני פסוקים אלו ביחד מוזכר הביטוי „זב” שלש פעמים, לכן מסיק רש"י, שהכוונה ב„זאת תורת הזב” היא ל„בעל ראיה אחת” וב„הזב את זובו” הכוונה היא ל„בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות”.

אך קשה להסביר כך, משום שכפילות הלשון כאן – „הזב את זובו” אינה מעוררת כל כך קושי לפי הפשט, אלא זה בדומה ובהמשך לכפילות הלשון של „והדוה בנדתה”¹⁸, ואין מקום לומר, שמשום כך צריך רש"י להסביר פירוש דחוק כל כך, ולומר שזוהו הפשט של „זאת תורת הזב ואשר...”.

בנוסף לכך: אף אם נאמר שכפילות הלשון „הזב את זובו” מעוררת בכל זאת קושי לפי הפשט, הרי אופן הלימוד, שכפילות זו רומזת לשני סוגים, הוא כמדרש,

כפי שאומר רש"י לפני כן¹⁴ לגבי ההבחנה בין „שתי ראיות” לבין „שלש ראיות”, הנלמדת מ„מנה הכתוב... ראיות שתיים... ראיות שלש”, שאין זה „פשוטו” אלא „מדרשו” – וכך צריך היה רש"י להדגיש כאן שפירושו זה הוא „מדרשו”.

ד. „זאת תורת” – כל הסוגים מחקל אל הכבד

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

הביטוי „זאת תורת הזב” הוא בדומה לנאמר „זאת תורת העולה... המנחה וגו’”, שהכוונה

לפי פשוטו של מקרא¹², ששני הסוגים שבהם מדובר הם „בעל ראיה אחת” ו„בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות”. לכאורה, הוא היה צריך להסביר, ש„זאת תורת...” זהו רק סיכום של הנאמר לפני כן, והכוונה של „זאת תורת הזב” היא ל„בעל שתי ראיות”, ושל „הזב את זובו” – „בעל שלש ראיות”¹³, כפי שרש"י כבר ציין לפני כן, בתחילת פרשת הזב¹⁴, שיש הבדל ביניהם: „שתיים לטומאה והשלישית מזיקתו לקרבן”.

ואת העובדה שהתורה אינה מציינת את הזב בעל שלש הראיות במקומו – לפני „ואשר תצא ממנו...” – אלא ביחד עם הזב, ניתן להסביר, שזאת משום שרק על שני אלו חל דין מיוחד, מפרידם משאר הסוגים¹⁵, שעליהם להביא קרבן¹⁶ כדי לכפר על טומאת הויבה.

ג. „פשוטו” או „מדרשו”?

לכאורה, ניתן היה לתרץ, שקשה כאן לרש"י כפילות הלשון – „הזב את זובו” – שלא כפסוק הקודם ששם נאמר „זאת תורת הזב”, כשהביטוי „זב” מופיע פעם אחת בלבד. ומכך

(12) שמזה מובן שאין לומר שרש"י כותב זה מפני שכן הוא בתורכ"כ – כי הלימוד בתורכ"כ [שבפסוק הוקש זב בין לבעל קרי ובין לדוה בנדתה כו' – ראה רבינו הלל וקרוב אהרן שם. מפרשי רש"י כאן] הוא ע"ד הדרש (ובפרט שרש"י משנה מלשון התורכ"כ כאן – ראה רא"ם וגו'א כאן. וראה לקמן סעיף ח ואילך).

ברש"י פסחים (סו, ריש ע"ב) דפסוק „זאת תורת הזב” איירי בבעל רא' אחת „דלא מנה ב' בהאי קרא אלא חדא זיבה דאולינן בתר מניינא דקרא כדאמרינן במגילה (ח, א) מנה הכתוב שתיים וקרא טמא כו'” – והרי רש"י הביא לעיל (טו, ג) דרשה זו (כדלקמן סעיף ג).

אבל קשה לומר שזוהו ג"כ הכרחו של רש"י כאן בפירושו עה"ת (וסומך על פירושו לעיל) – כי (נוסף לזה, שא"כ הול"ל ע"ו „ומדרשו”, כמ"ש לעיל שם על הדרשה (דמגילה) שהביא – הרי) ע"ד הפשט אין לדמות פסוקים) דילן לפסוקים (והדרשה) דלעיל, כדלקמן הערה 26.

(13) ולהעיר, שלגירסת הרא"ם וגו'א בתורכ"כ כאן, הפסוק „זאת תורת הזב” קאי (גם) על בעל שתי ראיות, ו„הזב את זובו” (רק) על בעל שלש ראיות [ומ"ש בגו'א שזה שרש"י לא כתב כן הוא מפני „שפירש הפשט” – הרי מסיים שזוהו מפני ש„לפי פשוטו (ד)זאת תורת הזב איירי בבעל רא' אחת”].

(14) טו, ג.

(15) ע"ד זה שהדין ד„ולאיש אשר ישכב עם טמאה נפרט כאן בפ"ע ושלא במקומו. וראה לקמן הערה 20.

(16) טו, יד-טו. שם, כס"ל.

לעילוי נשמת

ותיק וחסיד אי"א עוסק בצ"צ באמונה

מסור ונתון לעשות צדקה וחסד

בעל מעשים ומרץ רוב פעלים

הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן ע"ה

בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד

שגלוב

מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש

ממסדי ומנהלי הארגון "פרי"

לקרב את היהודים עולי רוסיה לאביהם שבשמים

ולהכניסם בבריתו של אאע"ה

המדרין והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון

הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים

ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו'

השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך

ולחיוזק כבוד רבני ליובאוויטש

זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה

נפטר בשם טוב

כ"א תמוז ה'תשס"ו

ת' נ' צ' ב' ה'

(17) ולא ממש, שהרי שם מנה הראיות, וכאן סוגים בזב.

וראה לקמן הערה 26.

(18) והרי רש"י לא פירש טעם כפל לשון זה – אף שיש

פירושים ע"ד הדרש (ראה תורכ"כ עה"פ. שבת סד, ב. נדה נד, ב).

היא לכל סוגי העולות המנחות וכדומה¹⁹. לכן מסביר רש"י שכאן כוללת התורה ורוצה לפרט את כל סוגי הוב, ולפי הסדר: מן הקל אל החמור²⁰.

לפי זה מובן מדוע אין התורה כותבת, והוב את זובו לזכר במקום שמדובר אודות הוב לפני כן בפרשה, אלא ביחד עם, ולנקבה – הוב ביחד עם הזבה, מפני שעל שניהם חלה אותה חומרה.

אך לפי זה קשה: כאן נאמר בתחילה, תורת הוב, לפני, ואשר תצא ממנו... – "ואשר" בתוספת וא"ו – דבר המצביע על כך שגם ה"וב" כאן הוא פרט בתוך הסוג הכללי של "זב". ולפי זה יוצא שיש זב אשר דינו קל יותר מ"ואשר תצא..."!

וכיון שאין לומר שוב בעל שתי ראיות יהיה שווה בדינו ובדאי שלא קל יותר מ"ואשר תצא..."²¹, הכרחי לומר שב"זאת תורת הוב" הכוונה היא ל"בעל ראה אחת".

ה. מנין שיש שני סוגים ב, והזב את זובו?

אך יש להבין את דברי רש"י, והוב את זובו, בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות שתורתן מפורשת למעלה:

מן הדיוק בלשון רש"י, "בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות"²² שתורתן²³ מפורשת למעלה, מוכח, שלפי רש"י מדובר בפסוק, "והוב את זובו" על שני סוגי זב²⁴. ואין מובן:

(19) פרש"י ויקרא ו, ב. שם, ז.

(20) ואף שמסיים ב"ולאיש אשר ישכב עם טמאה" – אף שטומאתו אינה חמורה כ"כ כמו זב וזבה (שהרי אין צריך קרבן לכפר על טומאתו) – כי בזה יש גם איסור (כרת). ולהעיר מבחינה כאן (בטעם שסיים הכתוב עם, אשר ישכב עם טמאה).

(21) שהרי זב חמור מבעל קרי, כמפורש בפרשת זב. ואין לומר שוב בעל שתי ראיות יהי קל מבעל קרי (שטמא אף ברא" אחת).

(22) בדפוס ראשון ושני וכמה כתי"ר רש"י – תיבה זו ליתא.

(23) בדפוס שני וכמה כתי"ר רש"י – "שתורתו". אבל בדפוס רש"י שלפנינו הוא כבפנים. ובא' מכת"ר רש"י (שתת"ר) – שתורתם.

(24) בבאר מים חיים (לאחי המהר"ל) כאן משמע,

כתוצאה מן ההסבר שהוזכר לעיל בסעיף ד' הכרחי לומר רק שב"זאת תורת הוב" מדובר אודות, "בעל ראה אחת", וב"והוב את זובו" מדובר אודות זב שדינו חמור מ"ואשר תצא ממנו..." ומהדורה בנדחה²⁵. אך מנין נובע ההכרח לומר בפשטות הפסוקים כאן ש"והוב את זובו" כולל שני סוגים – "בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות"²⁶?

לכאורה ניתן להשיב, שמכיון שרש"י כבר ציין לפני כן, כ"מדורשו", שיש שני סוגי זב (שתי ראיות ושלש ראיות), הוא מפרט כאן שוב את שני הסוגים הללו.

אך עדיין אין ברורה לשון רש"י, "שתורתן מפורשת למעלה" – שדיניהם, כולל ההבדלים שביניהם²⁴, כבר, מפורשת למעלה: צריך היה לומר, "שתורתן נדרשת למעלה", כפי שרש"י בעצמו אומר, "למעלה" שההבדל בין שתי ראיות לבין שלש ראיות איננו הפשט של הפסוקים, אלא "מדורשו"?

ו. "מדורשו" הכרחי לצורך "פשוטו"

ההסבר לכך הוא: רש"י מביא לפני כן את "ומדורשו", שלא כבמקומות אחרים, שבהם לפי "מדורשו" שונה פירוש הפסוק לפי "מדורשו" מאשר לפי "פשוטו", אלא, בענייננו, גם לפי

שמפרש שכונת רש"י היא (לא לב' סוגים בוב, כ"א) לבעל "ריבוי זיבות" (בנגוד ל"בעל ראי" אחת). ו"תורתן מפורשת למעלה" היינו הצד השווה בין בעל ב' וג' ראיות (שצריכים ז' נקיים).

אבל מאריכות לשון רש"י, "בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות שתורתן כו" משמע, שכונתו לב' הסוגים שהזכיר לעיל בפירושו. ואולי היתה לפניו הגירסה שבדפוס שני דרש"י (הנ"ל בהערה שלפנ"ו).

(25) או עכ"פ שקול כנדה. וראה רמב"ן סוף פרשתנו ("על דרך הפשט").

(26) במפרשים (ורבינו הלל וקרובן אהרן לתו"כ כאן. רא"ם, גור"א ושפ"ח כאן) דג' זיבות שנאמרו כאן (בב' הפסוקים) מורות על בעל ג' זיבות. והוא ע"ד פרש"י לעיל טו, ג (וראה לעיל הערה 12). אבל ע"ד הפשט אינו דומה פרש"י לעיל לנדרו, כי בפסוק דילן ("והוב את זובו") נאמרו רק ב' זיבות (אף ש"ל שמצטרף ל"זאת תורת הוב"): משא"כ בפרש"י לעיל, שבהכתוב שאירי בבעל שתי ראיות נאמרו ב' זיבות בפ"ט, ובכתוב שאירי בבעל ג' ראיות – ג' ראיות בפ"ט.

וכן הנשים והטף, כל חד וחד לפום שיעורא דילי' להוסיף בלימוד התורה (במיוחד) בעניני משיח וגאולה.

ומה טוב – שהלימוד יהי' (ברבים) בעשרה, כי, נוסף על המעלה ד"עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שריו' ביניהם"²⁶, יש מעלה מיוחדת כשלומדים עניני משיח והגאולה ברבים בנוגע להתפעלות והשמחה ברגש הלב, שע"ז הולכת וגדלה ההשתוקקות והצפי' לביאת המשיח²⁷.

ועוד ועיקר כפשוט – להוסיף בקיום המצוות בהידור, ובמיוחד בההידור במצות הצדקה (כללות כל המצוות²⁸) ש"מקרכת את הגאולה"²⁹.

וכדאי ונכון לקשר ההוספה בצדקה עם ההוספה בתורה בעניני משיח וגאולה – ע"ז שההוספה לצדקה היא מתוך כוונה לקרב ולזרז את הגאולה, כיון שכוונה זו כשלעצמה היא חלק מלימוד התורה בעניני הגאולה – הלימוד (במחשבה – מזמן לזמן) דמאמר חז"ל, גדולה צדקה שמקרכת את הגאולה.

(משיחות ש"פ תזריע-מצורע, ו' אייר תנש"א)

(26) אבות פ"ג מ"ז. וראה אגה"ק סכ"ג.

(27) ולכן, גם אלה שרוצים ללמוד בעיון ושקו"ט (ועד לחדש חידושי תורה בעניני משיח וגאולה), מתוך מנוחה וישוב הדעת, ע"י הלימוד לעצמו או בחברותא – ישתדלו (מזמן לזמן) להשתתף גם בהלימוד בעשרה, כדי שיהי' אצלם גם המעלה שע"י הלימוד בעשרה (כבפנים).

(28) ראה תניא פל"ז.

(29) ב"ב יו"ד, א.

הגאולה שנתבארו בריבוי מקומותי,

— בתורה שבכתב (ובפרט „בדברי הנביאים . . שכל הספרים מלאים בדבר זה“²⁰) ובתורה שבעל פה, בגמרא (ובפרט במסכת סנהדרין ובסוף מסכת סוטה) ובמדרשים, וגם — ובמיוחד — בפנימיות התורה, החל מספר הזהר (ש„בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזהר כו' יפקון ב' מן גלותא ברחמים“²¹), ובפרט בתורת החסידות (שע"י הפצת המעיינות חוצה אתי מר דא מלכא משיחא²²), בתורת רבותינו נשיאנו, ובפרט בתורתו (מאמרים ולקוטי שיחות) של נשיא דורנו — מעין ודוגמא והכנה ללימוד תורתו של משיח, „תורה חדשה מאתי תצא“²³, שילמד לכל העם פנימיות התורה (טעמי תורה), ידיעת אלקות („דע את אלקי אביך“²⁴), כפס"ד הרמב"ם²⁵ ש„באותו הזמן . . יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כו'“ —

וההוספה בלימוד התורה בעניני משיח והגאולה („מלכות שבתפארת“) היא ה„דרך ישרה“ לפעול התגלות וביאת המשיח והגאולה בפועל ממש.

ועל של פועל באתי — ובודאי יעוררו ויפרסמו בכל מקום ומקום:

כדי לפעול התגלות וביאת המשיח תיכף ומיד — על כאו"א מישראל (האנשים — הן יושבי אוהל (ישכר) והן בעלי עסק (זבולון),

(19) ונקל למוצאם — ע"י ספרי המפתחות (שרבו בדורנו זה) על סדר האי"ב, בערכים המתאימים: גאולה, משיח, וכיו"ב.

(20) רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ב.

(21) זח"ג קכד, ב — ברע"מ. הובא ונת' באגה"ק רסכ"ו.

(22) אגה"ק דהבעש"ט — כש"ט בתחלתו.

(23) ישע"י נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.

(24) דה"א כח, ט.

(25) בסיום וחותם ספרו „משנה תורה“.

„מדרשו“ וזה פירוש הפסוק ל„פשוטו“²⁷ („מדרשו“ היא בעיקר תוספת עוד ענין הנרמז בפסוק).

מצד שני, לא זו בלבד שהדרש „מיישב“ את הפשט, אלא הוא הכרחי לפי „פשוטו“²⁸, כי דוקא לפי הדרש (ובלשון רש"י²⁹ — אגדה ליישב פשוטו של מקרא), מזבנת ההרחבה בלשון הפסוק, התמוהה לפי „פשוטו“:

בתחילה³⁰ מופיעים שני פסוקים: „איש כי יהיה זב מבשרו וזבו טמא הוא. וזאת תהיה טומאתו בזבו רר בשרו את זבו או החתים בשרו מזוהו טומאתו היא“, ולאחר מכן, בפסוק הבא, מפורטים הדינים של טומאת הזב — „כל המשכב...“.

אין מובן: מדוע מפרידה התורה בין „וזאת תהיה טומאתו בזבו“ לבין דיני הטומאה — „כל המשכב...“ — באמצעות המילים „רר בשרו... או החתים בשרו...“, שאינן עוסקות בדיני טומאת הזב, אלא מתארות שני אופנים של זיבה („רר בשרו“ — „ריר שיוצא צלול“³¹ „החתים בשרו“ — „שיוצא עב וסותם את פי האמה“³²) —

המילים „רר בשרו את זבו או החתים בשרו מזוהו“ היו צריכות להופיע, לכאורה, בפסוק הקודם: „איש כי יהיה זב מבשרו, רר בשרו את זבו או החתים בשרו מזוהו, וזבו טמא הוא“, ורק לאחר מכן: „וזאת תהיה טומאתו כל המשכב...“?

על כך משיב „מדרשו“ — „מנה הכתוב ראשון... וקראו טמא... הכתוב השני... וקראו טמא“: בכך רומזת התורה לשני סוגים של זב, שטומאתם אינה זהה. ולכן הם כתובים בשני פסוקים נפרדים — „הכתוב הראשון... הכתוב השני“³² — וכל אחד מהם בנפרד „קראו טמא“, משום שטומאתם אינה זהה.

(27) ראה עד"י באר יצחק לעיל שם.

(28) להעיר ממשנת (לקו"ש חכ"א ע' 33 ואילך) בביאור דברי רש"י (וארא ו, ט בסופו) „תייבב המקרא על פשוטו... והדרשה תדרש“, שכוונת רש"י בזה היא, שהפשט מכיין הדרש, ע"ש.

(29) בראשית ג, ח.

(30) טו, ב"ג.

(31) פרש"י שם.

(32) ע"פ המבואר בפנים יומתק טעם הוספה זו של רש"י (הראשון... השני) על לשון הש"ס (מגילה ח, א. גדה מג, ב).

מהם שני סוגי הזב, והיכן נרמז ההבדל שביניהם בפסוק? על כך אומר רש"י, שכל „זוב“ המוזכר בפסוק רומז לראיה נוספת. ולכן „הכתוב הראשון“ מדבר על בעל שתי ראיות, וה„כתוב השני“ עוסק במי שראה שלש ראיות. יוצא, שפשוטו של מקרא מחייב, שאין לדרוש את כפילות הלשון, אלא שיש שני סוגים של זב — בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות.

ז. הבדלי הדינים הכרחי לפי הפשט

כיון ש„מדרשו“ בענינו הוא הכרחי לצורך „פשוטו“, כדלעיל, מובן, שגם ההבדל בין ביניהם, שמציין רש"י — „שתים לטומאה והשלישית מזקיקתו לקרבן“ — איננו רק ציטוט מלשון חז"ל³³, שאינו נוגד לפשט, אלא הוא הכרחי לצורך הבנת פשוטו של מקרא.

וההסבר לכך הוא: כיון שהמילים „וזאת תהיה טומאתו“ מוסבות בפשטות למילים „טמא הוא“ הכתובות בפסוק הקודם, אודות בעל שתי ראיות, צריך לומר, שדיני הטומאה הכתובים בהמשך הפרשה חלים גם על בעל שתי ראיות³⁴.

הכרחי אפוא לומר, שהתוספת של בעל שלש ראיות לעומת בעל שתי ראיות איננה בעצם הטומאה ובצורתה — „טמא הוא“ — אלא בכך ש„שתים לטומאה והשלישית מזקיקתו לקרבן“³⁵. אין נאמר „מחייבתו קרבן“, אלא בלשון „זיקה“ שמשמעותה צורך בדבר חדש וצדדי.

ולפי זה מובנים דברי רש"י בסוף הפרשה „בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות שתורתן מפורשת למעלה“, כי הבדל זה בין שתי ראיות לבין שלש ראיות הכרחי גם לפי „פשוטו“, כדלעיל. ולכן, כאשר רוצה רש"י לבאר תורתו

(33) מגילה וגדה שם (בשני לשון קצת).

(34) משא"כ ע"ד הדרש וההלכה, שיש לימוד מיוחד שבעל שתי ראיות צריך ז' נקיים (תו"כ פרשתנו טו, יג. מגילה שם, א"ב).

(35) אף שגם הקרבן שייך לטומאת הזב, שהרי בא לכפר מזוהו (פרשתנו טו, טו) — מ"מ אינו דין בהטומאה (כמו הדינים שלפנ"ו).

של איזה „זב“ היא „מפורשת למעלה“³⁶ – ולא כבעל ראייה אחת שתורתו כתובה רק בסוף הפרשה – הוא מציין את שני הסוגים של הזב.

ח. שני אופנים בהבנת מהות סוגי הזב

מן הענינים המופלאים בדרך ההלכה שבפירוש רש"י זה:

התוכן של דברי רש"י בסוף הפרשה מופיע ב„תורת כהנים“ על הפסוק, אך במספר שינויים, כפי שמבארים מפרשי רש"י³⁷. אך יש שינוי בניסוח ביניהם, אשר לא מצאתי שעומדים עליו, ויש לומר, שבהבדל זה טמון ענין עמוק, והבדל בין שיטת „תורת כהנים“ – הלכה – לבין פירוש רש"י – פשוטו של מקרא:

בתורת כהנים נאמר: „... זה שראה ראייה אחת... זה שראה³⁸ שתי ראיות... זה שראה שלש ראיות“. ואילו רש"י משנה³⁹, ואומר: „בעל ראייה אחת... בעל שתי ראיות... בעל שלש ראיות“.

כדי להבין זאת יש להקדים, שבגמרא⁴⁰ אנו מוצאים שני אופני לימוד על ההבדל שבין שתי ראיות לבין שלש ראיות:

(א) דרשת רבי סימאי⁴¹, שאותה מביא כאן רש"י⁴²: „מנה הכתוב שתים וקראו טמא, שלש וקראו טמא, הא כיצד, שתים לטומאה ושלש לקרבן“.

(ב) דרשת חכמים: „זובו חדא, רר בשרו תרי, את זובו תלת, לימד על זב בעל שלש ראיות שחייב בקרבן. או התתים בשרו מזובו“.

(36) וזה גופא היא כונת רש"י במ"ש „שתורתן מפורשת למעלה“ – שההכרח לפרש ד, והזב את זובו“ קאי על „בעל ב' ראיות ובעל ג' ראיות“, הוא (לא מלשון הכתוב כאן – כפירוש המפרשים שנשמנו בהערה 26 – כ"א) מפני „שתורתן מפורשת למעלה“, וכאן הוא הסך-הכל המפרשיות דלמעלה.

(37) רא"ם וגו"א כאן.
(38) בכמה דפוסים „זו שראתה“. אבל לכאורה צ"ל להגירסא שהובאה בפנים (שהרי קאי על זב).
(39) ביל"ש כאן גרים (בתו"כ): בעל שתי ראיות.
(40) נדה שם.

(41) דרשתו הובאה גם במגילה שם. וכן סתם בפיה"מ להרמב"ם ריש זבים.

(42) ראה בארוכה נחלת יעקב כאן.

טמא, מקצת זובו טמא, לימד על זב בעל שתי ראיות שטמא משכב ומושב“.

ויש לומר, שיש הבדל בין שני אופני הלימוד, לגבי מהותו של זב בעל שתי ראיות, שניתן להסבירה בשני אופנים⁴³:

(א) זב בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות הם שונים במהותם. טומאתו של בעל שתי ראיות אינה אותה טומאה כשל שתי הראיות של בעל שלש ראיות, אלא היא מהות שונה – שתי הראיות כשלעצמן מחייבות טומאת זב וספירת שבעה נקיים.

(ב) טומאתו של בעל שתי ראיות היא חלק מטומאת הזב בעל שלש ראיות. וכיון שהוא חלק בשלש ראיות, חל עליו גם חלק מדיני הטומאה של בעל שלש ראיות.

לפי זה ניתן לבאר את הנאמר בתרגום יונתן בן עוזיאל על הפסוק⁴⁴ „איש כי יהיה זב...“ – „חמא תלת זימני“, ואינו מזכיר כלל את דינו של בעל שתי ראיות: טומאתו של בעל שתי ראיות היא חלק מבעל שלש ראיות.

ט. ה„נפקא מינא“ להלכה למעשה

אחת התוצאות, שאפשר לומר, שנובעות מכך לגבי ההלכה למעשה היא⁴⁵: אם היתה הפסקה – יום – בין הראיה השלישית לבין שתי הראיות הראשונות – האם הן מצטרפות ביחד

(43) ראה ע"ד *חקירה זו בשומרת יום כנגד יום, אם היא פרט בזבה גדולה או גדר בפ"ע – לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 111 ואילך (ע"ש באורך).
(44) טו, ב.

(45) גם י"ל שווה פלוגתת ר' יוסי וחכמים (זבים פ"א מ"ה) אם ראה אחת מרובה כשתים היו כשתי ראיות, כמו ראה אחת מרובה כשלש שילפינן מקרא דהוי כג' ראיות, דלר"י אין הדין מבעל ג' נמשך לבעל ב' (פיה"מ להרמב"ם שם) – אף שלכאורה כש"כ הוא דמורבה כשתים צ"ל מתחלק לשתיים (כמ"ש במשנה אחרונה שם).

(*) אבל לא ממש, כי שם השאלה היא האם הענין דשומרת יום הוא מפני שהראי' יכולה להצטרף ולהביא לידי יובה גדולה: משא"כ בנדוד"ד, שדין טומאת זב בעל שתי ראיות הוא גם כשהראי' היא מסוג אחר שאין שייך לצרפה לשלש ראיות – כי טומאת ב' ראיות היא גם אם ראי' הא' היתה באונס, משא"כ טומאת ג' ראיות להצריך קרבן היא רק אם ראי' הא' היתה ברצון (נדה לה, א. רמב"ם הל' מחוסרי כפרה פ"ב ה"ה).

... „רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם“:

„האדם“ – קאי על „אדם“ הזה (ש„הוא במדרגה גדולה . . שלימו דכולא“) כשמוכשרין מעשיו ותיקן כל הדברים . . רק פסולת שבסוף לבושו עדיין לא נתברר כו" מצד ענין הגלות – כמו רבי; ובדורנו זה – דור האחרון של הגלות, עקבתא דמשיחא, שכבר נסתיימו ונשלמו כל עניני העבודה שהיו צריכים להעשות במשך זמן הגלות – י"ל שכל בנ"י הם בדרגא זו.

והשאלה היא: כיון שכבר נסתיימו „מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות“⁴⁶ – מהי ה„דרך ישרה“ (הקלה והמהירה ביותר מבין כל דרכי התורה) שיבור לו האדם (כללות בנ"י) שגמר עניני העבודה כדי לפעול התגלות וביאת המשיח⁴⁸?

... וביאור ה„דרך ישרה“ להתגלות וביאת המשיח ע"י „מלכות שבתפארת“ – בנוגע למעשה בפועל:

ובהקדמה – שכיון שמשיח צדקנו עומד לבוא תיכף ומיד, אבל עדיין לא בא בפועל, שלכן דרושה ההשתדלות האחרונה („סוף לבושיו“) של כאו"א מישראל להביא את המשיח, צריכה להיות הפעולה (לא ע"י מלכות בטהרתה, ענינו של מלך המשיח עצמו, אלא) ע"י „מלכות שבתפארת“, כלומר, ענינו של המשיח (מלכות) כפי שהוא בתורה (תפארת).

... ובפשטות: „תפארת“ – הו"ע לימוד התורה, ו„מלכות

שבתפארת“ – הוא לימוד התורה בעניני מלך המשיח ובעניני

(16) לקו"ת פרשתנו כב, ב.

(17) תניא רפ"ז.

(18) ומתחיל מהתגלות וביאת המשיח שבכאו"א מישראל, כידוע

שהפסוק „דרך כוכב מיעקב גו" שקאי על מלך המשיח (ירושלמי תענית פ"ד ה"ה), קאי גם על כאו"א מישראל (ירושלמי מע"ש פ"ד ה"ו), כיון שיש בו ניצוץ מנשמת משיח (מאור עינים ס"פ פינחס).

המשיח גואל את ישראל בגאולה האמיתית והשלמה שאין אחרי גלות, כפס"ד הרמב"ם⁸, "יעמוד מלך מבית דוד וכו'".

... ושם (בהתחלת הסוגיא): "דבי רבי שילא אמרי שילה שמו, שנאמר עד כי יבוא שילה, דבי רבי ינאי אמרי ינון שמו (כמו ינאי, כל אחד הי' דורש אחר שמו⁹), שנאמר יהי שמו לעולם לפני שמש ינון שמו, דבי רבי חנינה אמרי חנינה שמו, שנאמר אשר לא אתן לכם חנינה, ויש אומרים מנחם בן חזקיה¹⁰ שמו, שנאמר כי רחוק ממני מנחם משיב נפשי¹¹".

ואנן (חסידים) נעני' אבתרייהו (בנוגע לרבותינו נשיאינו, ובפרט כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) – יוסף שמו, שנאמר¹² "יוסף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", יצחק שמו, שנאמר¹³ "אז ימלא שחוק פיננו".

* * *

"רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושי' ותפארת לו מן האדם"¹⁴... ויש לומר הביאור בזה – בהמשך להאמור לעיל בנוגע להתגלות וביאת המשיח:

(8) שבערה⁵.

(9) סנהדרין שם.

(10) פרש"י שם. – ולהעיר מדיוק לשון רש"י, "כל אחד הי' דורש אחר שמו" (ולא שהתלמידים חידשו ששמו כשם רבם).

(11) כ"ה (בן חזקיה) בדפוסים שלפנינו, ובירושלמי ואיכ"ר: "מנחם" סתם. – ולהעיר שרש"י מעתיק תיבת "מנחם", ומוסיף "בן חזקיה". וכנראה שצ"ל בפרש"י "ה"ג בן חזקיה", אלא שהבחור-הועצער "תיקן" והשמיט "ה"ג". ועצ"ע.

(12) וראה גם ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. איכ"ר פ"א. נא. וראה לקוטי לוי"צ על מארזיל ע' קו ש, כל הדעות אמת הם ואלו ואלו דא"ח, עיי"ש.

(13) ישע"י יא, יא"ב.

(14) תהלים ככו, ב. וראה ברכות לא, א.

(15) אבות פ"ב מ"א.

וחל על האדם דין של בעל שלש ראיות או לאו. זוהי מחלוקת, לדעת רבי אליעזר בן יהודה⁴⁶, בין בית שמאי לבין בית הלל:

אם טומאת בעל שתי ראיות היא ענין בפני עצמו, יוצא שמיד לאחר שתי הראיות חלה עליו חובה לספור שבעה נקיים, ורק אם הוא רואה מיד ראיה שלישית, הרי ברור שהוא בעל שלש ראיות.

ולפי זה יוצא, שאם היתה לאחר שתי הראיות הפסקה, והתברר באופן גלוי שאין הוא בעל ראיה נוספת, הרי זה ענין חדש ואיננו מצטרף לשתי הראיות הקודמות⁴⁷.

אך אם טומאתו של בעל שתי ראיות היא חלק מטומאתו של בעל שלש ראיות, צריך להסיק מכך, שגם לאחר שעבר יום אחד משבעת הנקיים, שלאחר שתי הראיות, מצטרפת הראיה השלישית לשתי הקודמות. כי ספירת שבעת הנקיים לאחר שתי הראיות אינה משום שראיית שתי ראיות מחייבת כשלעצמה, אלא משום שהן חלק "ומקצת" של שלש ראיות⁴⁸.

(46) זבים פ"א מ"א. ובתוספתא שם (פ"א, ב) דחור רע"ק להיות שונה כדבריו.

ולדת"ק במשנה (זבים שם. משנה ראשונה דרע"ק ותוספתא שם, א) דפלוגתא ב"ש וב"ה היא בראיה אחת ובשני הפסוק ובשלישי ראה שתיים – י"ל סס"ל שפליגי בגדר דבעל ראי' אחת אי הוי פרט בזב (גמור) או לא, ותלוי בפלוגתתם שלפנ"ו (במשנה ותוספתא שם. וראה חסדי דוד לתוספתא שם) אי בעל ראי' אחת הוי כשומרת יום או כבעל קרי (לדעת המהרש"א (נדה עב, ב) דלב"ש בראי' שני' של זב זב זב גמור למפרע". אבל ראה משנה אחרונה זבים שם).

אבל להעיר דבשומרת יום כנגד יום ס"ל לב"ש דגם הוראה יום אחד עשר"ש שא"פ להצטרף לזבה גדולה הוי שומרת יום דאורייתא (משנה סוף נדה), ובנדוד"ד (זב בעל ראי' אחת) ס"ל דהראיות מצטרפות. אבל ראה לקו"ש שם (ע' 114 ואילך) שצ"ל שלב"ש גם בראיה יום י"א ישנו הענין דחוי לאצטרופי לזבה גדולה, אלא שהוא בכח, ע"ש. ואכ"מ.

(47) ולכן לא קבלו ב"ה מ"ש להם ב"ש (תוספתא שם, ב) הוראיל ונוקק לספירת שבעה בטל הראי' את יום הטהור – כי אף ש, בטל הראי' את יום הטהור, א"פ להראי' שלאח"ו להצטרף להראיות שלפנ"ו, כי כבר חל עליו הגדר דזב בעל שתי ראיות.

(48) עפ"ז יש מקום לומר, שגם אם הי' הפסק יותר מיום א' מצטרפת ראי' הג' לב' ראיות הראשונות, מכיון שכל הטומאה (וספירת ז' נקיים) של ב' ראיות הוא מפני שהן התתחלה של שלש ראיות. אלא שלדעת ר"א ב"ר ינאי

י. "זב שראה" או "בעל ראיה" וזהו ההבדל בין שני אופני הלימוד שלעיל: לפי הדרשה שלומדים על זב בעל שתי ראיות מן הפסוק "מזובו – מקצת זובו טמא", הרי זב בעל שתי ראיות הוא "מקצת" של זב גמור, בעל שלש ראיות.

ואילו לפי דרשת רבי סימאי "מנה הכתוב שתיים..." – התורה מפרטת "שתיים" בנפרד, ו"שלש" בנפרד, בשני פסוקים נפרדים – הרי אלה הם שני סוגים שונים של זב⁴⁹.

ולפי זה ניתן לבאר גם את ההבדל בין הניסוח ב"תורת כהנים" לבין לשון רש"י בסוף הפרשה:

ב"תורת כהנים" מובא תחילה⁵⁰ הלימוד "מזובו – מקצת זובו". ולכן נאמר כאן "זה שראה⁵¹ שתי ראיות... שלש ראיות" – ביטוי זה מדגיש את הראיות בפועל. יש להן אותה מהות, וההבדל הוא רק בכמות הראיות שכבר היו.

אך רש"י המביא, כדלעיל, את דרשת רבי סימאי, סובר, שמדובר באנשים שונים – "בעל" אחר "שראה", ולכן הוא מדייק ומפרט בלשוננו⁵² "בעל ראיה אחת... בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות"⁵³ – כל אחד מהם הוא "בעל" לעצמו בנפרד.

(משיחת ש"פ מצורע תשכ"ה)

בתוספתא שם, גם לב"ש מצטרפות הראיות רק אם היו כולם בתוך ג' ימים. וראה משנה אחרונה זבים שם.

(49) ואף שגם לר' סימאי איצטרף הדרשה "מזובו, מקצת זבין מביאין קרבן כו'" (מגילה שם. וראה רש"י שם ד"ה מזובו), וכן יליף שבעל ב' ראיות טעון ז' נקיים דכתיב "מזובו וספר, מקצת זובו וספר" (מגילה שם ואילך) – מ"מ: (א) שזהו רק בלימוד ע"ד ההלכה, (ב) היסוד שיש חילוק בין ב' וג' (לר' סימאי) הוא מזה ש"מנה הכתוב שתיים כו'", ו"מזובו" ילפינן רק באיות ענין הם חלוקים (שתיים לטומאה ושלש לקרבן). וכן דגם שתיים טעון ז' נקיים.

(50) עה"פ טו, ג. וראה שם, יג, שם, טו.

(51) ולהעיר, שגם לעיל שם הלשון בתור"כ הוא: מקצת זובו .. את שראה שתי ראיות – דלא כהלשון בנדה שם "לימד על בעל ג' ראיות .. מקצת זובו טמא לימד על בעל ב' ראיות כו'".

(52) לשון זה ("בעל ב' .. בעל ג'") רגיל בכ"מ (וכ"ה הלשון גם בהדרשה ד"מזובו מקצת זובו", כהערה שלפנ"ו) – והדיוק שבפנים הוא מזה שרש"י משנה מלשון התור"כ על אתר.

(53) ולא "בעל שתי ראיות ושלש ראיות".

הוספה

בשורת הגאולה

כב.

מדובר ומודגש ביותר בזמן האחרון ממש ע"ד הצורך בפעולתו של כאו"א מישראל לעשות כל התלוי בו להביא את משיח צדקנו בפועל ממש תיכף ומיד ממש,

— כיון שבימינו אלה ממש (עם סיומו של חודש ניסן דהי' תהא שנת אראנו נפלאות) „כלו כל הקיצין“ („קץ הימים“ ו„קץ הימין“) כפשוטו ממש, ובודאי שתיכף ומיד בא משיח צדקנו, וכאו"א מראה באצבעו ואומר „הנה זה (מלך המשיח) בא“, שכבר בא (בלשון עבר) ברגע שלפני רגע זה.

* * *

משיח נמצא בעולם בזמן ומקום הגלות, ובמצב של גלות, שסובל תחלואי הגלות [כהמשך הגמרא, „אמר רב אי מן חייא הוא כגון רבינו הקדוש“, „אם משיח מאותן שחיין עכשיו ודאי היינו רבינו הקדוש, דסובל תחלואים וחסיד גמור הוה“], ומצפה בקוצר רוח ובכליון עינים להתגלות (מההעלם בזמן ומצב הגלות), דמלך

- (1) ראה אוה"ת ר"פ מקץ. וש"נ.
- (2) נוסף לכך שבזמן הגמרא כבר „כלו כל הקיצין“ (סנהדרין צז, ב).
- (3) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).
- (4) סנהדרין צח, ב.
- (5) וע"פ פס"ד הרמב"ם (הל' מלכים ספי"א), „ואם יעמוד מלך מבית דוד כו" — היינו שהוא כבר מלך.
- (6) פרש"י שם. — וע"ש זה נקרא „חיורתא (מצורע) דבי רבי“, „ע"ש רבינו הקדוש שנקרא רבי... שהי' סובל תחלואים ויסורים כמוהו“ (חדא"ג מהרש"א שם).
- (7) שלכן „שרי חד ואסיר חד (מתיר נגע ומקנחו וקושרו מתיר האחר ועושה כן, ואינו מתיר שני נגעים יחד (כשאר הסובלי חלאים שיושב ביניהם), אמר דילמא מבעינא דלא איעכב (אי בעי לי לצאת ולגאול את ישראל לא איתעכב כדי קשירת שני נגעים)“ — סנהדרין שם ובפרש"י.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח

🕉 🕉 🕉

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

🕉 🕉 🕉

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

לעולם ועד